

Austrian

We fly for your smile.

Кога, ако не сега.

Летете с Австрийски Авиолинии до някои от най-красивите градове в Европа - Амстердам, Женева, Лион или Стокхолм.

Европа от
179 EUR
замини & се върни

JUNG & MATT / Donau

A STAR ALLIANCE MEMBER

 Vienna International Airport
Open For New Horizons.

www.austrian.com

Начисляване на мили към Miles & More. Информация и резервации на www.austrian.com, 02 8060000/01 или във Вашата пътническа агенция. Цена за двупосочен билет, включени летищни такси, приложими специални условия.

Това е откъс от списанието.

Цялото списание може да намерите в Библио.бг

www.biblio.bg

ОБЕКТИ

БРОЙ 10 (28), ОКТОМВРИ/НОЕМВРИ 2011

20
Шест тина
българи
във Facebook

68
Лугата
страна
на
науката

НОВИНИ 2

ФОКУС

Долмените на Сакар 6
Джеф Марси: В Млечния път има
над 10 млрд. планети като Земята 12
Когато мечтите прохождат 16

ОБЕКТИВ 18

ЧОВЕК

Шест тина българи във Facebook 20
Стив Джобс: неизвестното за една легенда .. 26
Какво, къде, кога 30

ТЕХНО

Когато телевизорът е този,
който ви гледа 32
Samsung D8000 - гост от бъдещето 35
Хуманните оръжия 36
Дигиталният маркетинг 39
Е-обекти 40

КОСМОС

Защо сме толкова добри
в олимпиадите по астрономия 42

НАУКА

Покажи ми снимките си,
да ти кажа кой си 48
Направи си барометър 53

ЗЕМЯ

Хитпарадът на китовите 54
Буоково - карстовата перла
на Хърватия 59

МИСТЕРИИ

Те удивят от дълбините 62
Най-странните съзвездия
в историята 65

IQ

Лугата страна на науката 68
Как да направим стилус за iPhone 71
Любомир Николов: Световите се раждат
съвършено случайно 72
Знаете ли, че... 75
Завръщане у дома - научнофантастичен
разказ от Майк Резник 76
Тест: Ще ви удивят ли калориите? 80

Приятелю, очакваме ви и в уебсайта на "Обекти" на адрес www.obekti.bg

ДАРИНА МЛАДЕНОВА
ГЛАВЕН РЕДАКТОР
dmladenova@obekti.bg

ЕЛЕНА ПАНОВА
ЗАМ. ГЛАВЕН РЕДАКТОР
epanova@obekti.bg

НАЧО СТРИГУЛЕВ
НАБЛЮДАТЕЛ
nstrigulev@manager.bg

ВЛАДИМИР ТОДОРОВ
РЕДАКТОР
vtodorov@obekti.bg

Обекти София 1000, ул. „Георги Вашингтон“ 12, ет. 2-3. Тел. 02 983 13 05. E-mail: editors@obekti.bg. **Директор прегнечат и производство** Борислав Миразчийски, prepress@manager.bg. **Прегнечат** Милена Вълчинова. **Снимка на корицата** Shutterstock. **Фотограф** Юлиан Донов. **Коректор** Боряна Ангелова. **Директор реклама** Румяна Дочева, adv@obekti.bg. **Мениджър реклама и маркетинг** Славена Георгиева, sgeorgieva@obekti.bg. **Продажби** Марин Генов, Ценка Владимирова. **IT проекти** Спас Филанов. **Маркетинг** Цвеза Милменова, tzmiltenova@manager.bg. **Директор финанси и администрация** Деница Коцева, dkotzeva@manager.bg. **Счетоводител** Петя Осенска. **Печат** „Лито-Балкан“ АД. **Издава** „МИТ Прес“, част от „ВМ Финанс Груп“ АД. **Тираж** 9800 копия. Всички права запазени

МАКСИМ МАЙЕР УПРАВИТЕЛ

ЙОХАН КАРАСОН АРТ ДИРЕКТОР

ФОЖУС

ЛЮБОМИР ЦОНЕВ, ДИМИТЪР КОЛЕВ, ЯНКО ДИНЧЕВ*

ОТ ДРЕВНОСТТА

Долмените на Сакар

Българските мегалити продължават да крият своите тайни, но вече се провежда първото подробно описване и проучване на тяхната конструкция и ориентация

Те са уникалното историческо богатство на Сакар. Може и да не ги забележите, докато се разхождате из планината, но тези древни камъни, погребени от човешка ръка, са оцелели хиляди години.

Поне 100 долмена има в тази част на България - и не се срещат почти никъде другаде на територията на страната. Най-големите и най-запазените са в Северен Сакар. Разнообразието им е толкова голямо, че планината заслужава да бъде обявена за долменен резерват.

Долмените - тези мегалитни структури, все още крият своите тайни. Има хипотези, че са астрономически съоръжения. Но такива черти не се наблюдават винаги и навсякъде. Има предположения, че са гробнични съоръжения или паметници. Но далеч не навсякъде има следи от погребения. Така или иначе предците ни са ги изграждали в продължение на 4000 години и си заслужава да продължим да търсим отговора на въпроса защо.

Мегалитни паметници се срещат от Британските острови до Япония. Приема се, че най-стари са западноевропейските (4.-3. хил. пр.н.е.), докато балканските и кавказките се датират към 2.-1. хил. пр.н.е. Към средата на 1. хил. пр.н.е. мегалитното строителство замира нав-

сякъде по света.

Трудно е да се каже дали градежът им е всеобщ етап в развитието на обществата, или е резултат на "дифузия" на една идея, която, естествено, е търпяла развитие и промяна с времето и мястото. Но техническият принцип на градежа се е запазил в хилядолетията: мегалитите са съоръжения, сглобени от минимален брой максимално големи и необработени или грубо обработени каменни монолити. Съчетаването на градивните елементи става не чрез зидане, а чрез групиране и сглобяване по кантовете.

Различаваме две мегалитни форми - менхири и долмени.

Менхирът е скален блок, който е забит вертикално в земята по добно на колона. Срещат се индивидуално, в безредни групи и погребени (в кръг - т.нар. кромлех - като Стоунхендж; праволинейно или в правоъгълни решетки - като в Карнак, Франция). Няма убедителна хипотеза за предназначението им.

Долменът конструктивно е каменна плоча, закрепена хоризонтално над земята с някаква каменна опора. Опора може да бъде стърчаща скала ("протодолмен"), 3-4 камъка (долмен тип маса) или 2-4 вертикално забити плочи в правоъгълен план (долмен тип камера).

Долмените на Балканския полуостров, в Балканското мегалитно находище, са главно в т.нар. Огринска яка - планините Странджа (около 70 броя в България и вероятно над 100 в Турция), Сакар (локализирахме досега около 100), Източните Родопи (около 30 в България и веро-

* Любомир Цонев е ст.н.с. II ст., Институт по физика на твърдото тяло, БАН
Димитър Колев е ст.н.с. II ст., Институт по астрономия, БАН
Янко Динчев е студент в Пловдивския университет "П. Хилендарски"

ДЖЕФ МАРСИ:

В Млечния път има над 10 млрг. планети като Земята

Разумният живот обаче не е много разпространен в нашата галактика, заявява известният астроном пред сп. "Обекти" в своето първо интервю за българска медия

Ведно ваше интервю казвате, че през 1983 г. дори професионалните астрономи са смятали планетите около други звезди за научна фантастика. Фантастиката била ли е възношение за вас като учен?

- Да, обичах "Стар Трек" и "Междузвездни Войни" (Star Wars). Бях заинтригуван от гонускането, че Млечният път е пълен с развити цивилизации, които комуникират и пътуват между звездите и техните планети. Бях впечатлен и от идеята, че същият вид междуличностни и межкултурни конфликти могат да се случат в космически мащаби, точно както се случват в нашите животи тук, на Земята.

- Какви са вашите източници на възношение в науката?

- Набявам се, че в близките години моите колеги ще успеят да открият планети, подобни на Земята. Набявам се, че в рамките на моя живот ще открием планети, които имат твърда скалиста повърхност и които поддържат температури между 0 и 100 °С, позволяващи водата да бъде течна, като на Земята. Такива планети биха позволили на живота да се зароди и да еволюира. Много искам да разбера колко често срещани са интелигентните технологични цивилизации във Вселената. Бих искал да посветя цялото си време на търсенето

на интелигентен живот във Вселената.

- През последните 15 години станахме свидетели на истинска революция в откриването на планети извън Слънчевата система. На кой етап от развитието си е търсенето им?

- "Ловът на планети" е в юношеските си години. В момента космическият телескоп "Кеплер" открива хиляди планети. Много от тях са малки и са част от многопланетни семейства в орбита около своите звезди. Използваме "Кеплер", за да открием планети с размера на Земята. Въпреки този прогрес сме все още в тий-нейджърските години, защото не сме узрели да открием земеподобни планети. С "Кеплер" обаче ще успеем! През следващите 15 години търсенето на екзопланети ще бъде по-малко продуктивно, защото в момента няма големи планирани космически мисии в тази област. Имаме нужда от мисии като Darwin и Terrestrial Planet Finder, които ще могат да заснемат земеподобните планети около други звезди и да анализират техния състав.

- По какъв начин "Кеплер" променя нашето разбиране за Вселената?

- От "Кеплер" научаваме например какъв е броят на планетите с размер като този на Земята, в сравнение с аналозите на Нептун и Юпитер. Разбираме и какво е съотношението между земеподобните и останалите планети в планетните системи. Освен това ще научим и кои видове звезди е най-вероятно да имат земеподобна планета в орбита. В крайна сметка от "Кеплер" ще научим колко разпространени са обитаемите светове във Вселената и дали нашата Земя е специална или обикновена в космическите мащаби.

- В светлината на тези открития колко са планетите като Земята в нашата галактика?

- Все още не знаем точния отговор на този въпрос. "Кеплер" все още не е открил планети, които имат едновременно размерите, орбитата и температурата на нашата Земя. В същото време вече знаем достатъчно, за да екстраполираме на базата на откритията до момента. Млечният път със сигурност съдържа над 10 млрд. планети, които имат едновременно твърда скалиста повърхност и умерени температури, позволяващи наличието на течна вода. Не бива да се изненадваме, ако броят на тези потенциално обитаеми земеподобни планети се окаже 50 милиарда.

- Как ще се отрази на науката и на човечеството евентуалното откриване на планета - близък на Земята?

- Не знам как откриването на земеподобна

20 години
МОТО-ПФОНЕ

Дарителска
програма
за опазване
на природното
и културно
наследство

ЗА УЧАСТИЕ В СЕЗОН 2011 НА ПРОГРАМАТА
КАНИМ ПРОЕКТИ В КАТЕГОРИИ

ЕКОЛОГИЯ И КУЛТУРА

- › ДАРИТЕЛСКИ ФОНД: 20 000 ЛЕВА
- › ЕДИН НАЦИОНАЛЕН ПОБЕДИТЕЛ
- › ДО ДВЕ ПООЩРИТЕЛНИ НАГРАДИ

Подкрепяме индивидуални и колективни усилия
за опазване и развитие на българската
национална уникалност и идентичност.
Дарителската програмата съществува от 1996 г.
насам и се финансира изцяло от МОТО-ПФОНЕ.

Досега:

14 издания на програмата,
над 800 проекта участници,
70 от тях – наградени

Knowledge
НАУКА · ИСТОРИЯ · ПРИРОДА

10 години
програмата

егно
списане егно

С любезната медийна подкрепа на:

gorichka.bg

Краен срок за представяне на проектите: 18.11.2011 г. Информация за участие: www.motopfohe.bg

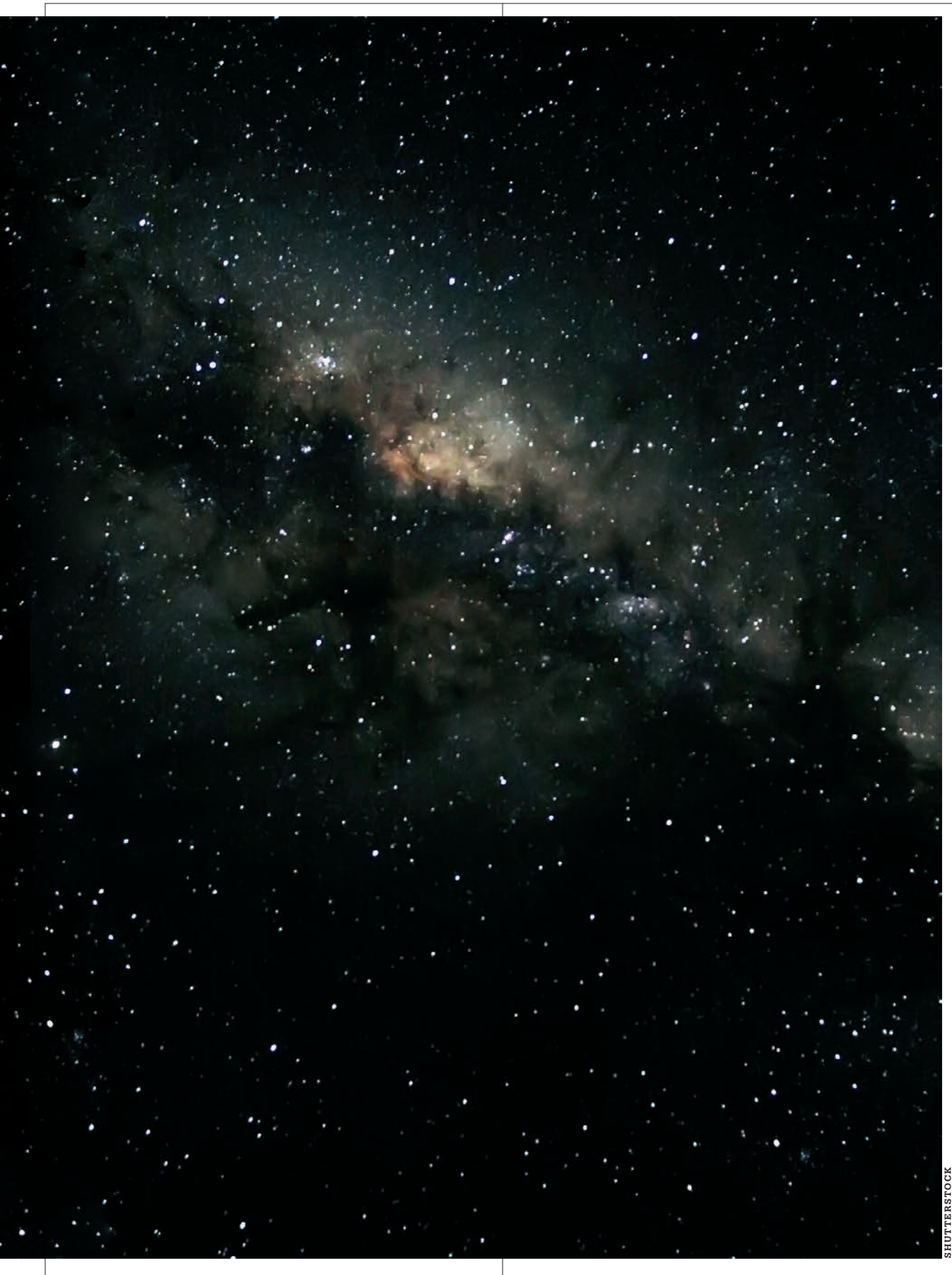
КОСМОС

НИКОЛА КАРАВАСИЛЕВ

УСПЕХИ

Защо сме толкова добри в олимпиадите по астрономия

Български деца непрекъснато печелят международни награди. Да надникнем зад кулисите и разберем каква е тайната на златните, сребърните и бронзовите медали

SHUTTERSTOCK

**Библио.бг - платформа за електронни книги и
списания**

Чети каквото обичаш!

www.biblio.bg

